

ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У сучасний період розвитку міжнародних економічних і торгових відносин важливим стає питання підвищення конкурентоспроможності підприємств на іноземних ринках.

Існує багато шляхів підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства, але не всі вони враховують регіональний аспект. Той факт, що підприємство буде менш ефективно функціонувати в депресивному регіоні і навпаки, буде більш конкурентоспроможним в регіоні, що активно розвивається, є причиною того що при розгляді міжнародної конкурентоспроможності підприємств необхідно також враховувати рівень міжнародної конкурентоспроможності регіону, в якому ці підприємства знаходяться.

Особливої гостроти це питання набуває в умовах глобалізації, коли однією з ключових тенденцій сьогодення стає вихід деяких регіонів на глобальний рівень задоволення попиту на товари і послуги. Галузі спеціалізації регіонів поступово перетворюються на суб'єкти глобальної конкуренції. Відповідно, підвищення міжнародної конкурентоспроможності цих регіонів стає вагомим чинником не тільки соціально-економічного розвитку країни, але й підвищення конкурентоспроможності підприємств [1].

Перш за все необхідно визначити поняття міжнародної конкурентоспроможності підприємства і регіону і прослідкувати їх взаємозв'язок.

Найчастіше міжнародна конкурентоспроможність підприємств розглядається у двох аспектах:

- конкурентоспроможність товару тобто ступінь його відповідності на певний момент вимогам цільових груп споживачів або обраного ринку за найважливішими характеристиками: технічними, економічними, екологічними і т. д.

- міжнародна конкурентоспроможність фірми – це рівень її компетенції відносно інших фірм-конкурентів у нагромадженні та використанні виробничого потенціалу [2].

В свою чергу міжнародну конкурентоспроможність регіону деякі вчені взагалі не визнають окремою економічною категорією. Американський економіст П. Кругман стверджує, що «конкурентоспроможність - це атрибут компаній», тому дана категорія не може бути застосована в регіональному контексті [3]. Інші науковці розглядають регіон як середовище, яке обумовлює конкурентоспроможність підприємств, що здійснюють свою діяльність у даному регіоні; та регіон як самостійний суб'єкт конкуренції. Відповідно до цього підходу, регіон розглядають виключно як територію із притаманними їй характеристиками, які впливають на конкурентоспроможність фірми [4].

Також можна трактувати поняття міжнародної конкурентоспроможності регіону як сукупність міжнародних конкурентоспроможностей підприємств, що ведуть свою зовнішньоекономічну діяльність в даному регіоні.

Все це підтверджує безпосередній зв'язок між поняттями міжнародної конкурентоспроможності підприємства і регіонів.

Питання взаємозв'язку міжнародної конкурентоспроможності підприємств і регіону особливо актуальне в Одеській області, яка є найбільш розвинутим приморським регіоном України і має значний потенціал виходу на іноземні ринки.

Далі пропонується розгляд деяких чинників які підтверджують взаємозалежність конкурентоспроможності підприємств і регіону, в якому вони розташовані.

Одним з основних чинників підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємств є використання інноваційних технологій і сучасної техніки в процесі їхньої діяльності [5]. Тобто розвиток наукової, технологічної і інноваційної діяльності в регіоні дозволить місцевим підприємствам використовувати ці нові технології як конкурентну перевагу.

Одеська область має вагомий науковий потенціал, представлений, серед іншого, спеціалізованими науковими установами у сфері морського транспорту, суднобудування, агропромислового комплексу, які є науковими центрами для кількох областей. В Одесі розташовані Селекційно-генетичний інститут НАН України, ДП «Науково-дослідний проектно-конструкторський інститут морського флоту України» («УкрНДІМФ»), Державний проектно-вишукувальний науково-дослідний інститут морського транспорту «ЧорноморНДІпроект», Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. Всі ці заклади сприяють зовнішньоекономічній діяльності підприємств і відповідно підвищують їх міжнародну конкурентоспроможність [1].

Також, важливим чинником є розташування підприємства. Значення приморських регіонів для економіки країни визначається перш за все їх значним транспортно-розподільчим потенціалом. Ключовою глобальною тенденцією є зростання обсягів світової морської торгівлі, яка вважається найбільш дешевою, доступною та економічною. Понад 80 % міжнародної торгівлі товарами здійснюється шляхом морських перевезень [6].

Це свідчить про те, що розташування в Одеській області дає підприємству конкурентну перевагу, а саме скорочення витрат та часу доставки вантажів.

Висновки. В умовах глобалізації виникає необхідність пошуку підвищення шляхів міжнародної конкурентоспроможності підприємств. Але її неможливо розглядати не враховуючи регіонального аспекту. Регіон, в якому підприємство здійснює або планує здійснювати зовнішньоекономічну діяльність має неабиякий вплив на цю діяльність. Тому міжнародну конкурентоспроможність підприємства необхідно розглядати в комплексі або принаймні спираючись на міжнародну конкурентоспроможність регіону. Саме її підвищення спричинить полегшення діяльності підприємств на іноземних ринках в умовах глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Михайлюк О.Л., Сербіна Ю.В., Филипенко А.О - «Шляхи підвищення конкурентоспроможності приморських регіонів України» - Аналітична доповідь, Регіональний філіал НІСД у Одесі, 2013. – [Електронний ресурс] – Режим доступу - <http://od.niss.gov.ua/content/articles/files/searegion-dc5aa.pdf>

2. Шершньова З. Є. - Стратегічне управління — Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2004. — 699 с. . — [Електронний ресурс] – Режим доступу - <http://buklib.net/books/23860/>

3. Назаров М.І – «Конкурентоспроможність регіону: суть та властивості». . – [Електронний ресурс] – Режим доступу - <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2438>

4. Єрмакова О. А. Зовнішньоекономічна діяльність регіону: навчальний посібник / О. А. Єрмакова, Ю. Г. Козак. – Одеса: Фенікс, 2013. – 332 с.

5. Н.В. Фарафонова – «Основні чинники впливу на конкурентоспроможність підприємств в умовах глобалізації.» – [Електронний ресурс] – Режим доступу - http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_8_28

6. Лінець Ю.Г., Пуляркин В.А., Шліхтер С.Б. – «Географія світового господарства: Навч. посібник для студентів.» - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – [Електронний ресурс] – Режим доступу - <http://bibliograph.com.ua/geografia-2/130.htm>